

RYNEK UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH W POLSCE

Dr inż. Edyta ZIELIŃSKA

W artykule scharakteryzowano wybrane ubezpieczenia komunikacyjne, tj. obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej OC posiadacza pojazdu mechanicznego oraz dobrowolne ubezpieczenie autocasco AC. Przedstawiono także ofertę wybranych firm ubezpieczeniowych w zakresie opisanych ubezpieczeń komunikacyjnych i zaprezentowano najważniejsze tendencje rozwojowe w tej problematyce.

1. WSTĘP

Dynamiczny wzrost ilości pojazdów samochodowych na polskich drogach przyczynia się do zwiększenia ilości wypadków komunikacyjnych. W wyniku ich wystąpienia powstają szkody, które często są poważnym kosztem dla posiadaczy pojazdów mechanicznych. Aby uchronić posiadaczy pojazdów przed ponoszeniem wysokich kosztów napraw samochodów uszkodzonych w wypadkach, stworzono ubezpieczenia komunikacyjne.

Ubezpieczenia komunikacyjne dotyczące posiadaczy pojazdów mechanicznych, ich pasażerów, jak i samych środków transportowych, powinny być istotne dla każdego indywidualnego właściciela samochodu oraz każdej firmy transportowej, która chce liczyć się na rynku i dba o swój wizerunek oraz jakość świadczonych usług. Firmy transportowe, w celu zwiększenia swojej wiarygodności w dostarczaniu nieuszkodzonego, pełnowartościowego ładunku lub w celu zapewnienia gotowości poniesienia konsekwencji finansowych za nieprawidłowe wywiązanie się z umowy transportowej, zawierają ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej OC przewoźnika krajowego i międzynarodowego oraz ubezpieczenia mienia w transporcie – Cargo. W swojej szerokiej ofercie ubezpieczyciele posiadają także polisy dla organizatorów procesu transportowego, tj. spedytorów.

Towarzystwa ubezpieczeniowe, oprócz zwrotu kosztów leczenia poszkodowanych w wypadku osób i zwrotu kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu, pokrywają także wydatki związane np. z utylizacją niebezpiecznych materiałów po wypadku lub usunięciem środka transportu z drogi.

2. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH

2.1. Obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych

W Polsce obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (OC) posiadaczy pojazdów mechanicznych określa ponoszenie majątkowych konsekwencji własnego zachowania lub innych osób. Takim ubezpieczeniem musi dysponować każdy właściciel pojazdu mechanicznego. Z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie za szkody spowodowane ruchem pojazdu, którego właściciel był ubezpieczony. Za szkodę uważa się rozstrój lub utratę zdrowia, śmierć, uszkodzenie ciała, zniszczenie lub uszkodzenie mienia (np. podczas: załadunku i rozładunku pojazdu, naprawy uszkodzonego pojazdu na trasie, garażowania itp.).

W chwili zawarcia umowy odpowiedzialności cywilnej, wpłacenia składki lub jej pierwszej raty, rozpoczyna się odpowiedzialność ubezpieczyciela. Wysokość składki zależy od [2]:

- oceny i klasyfikacji ryzyka przejmowanego przez firmę ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia OC,
- stosowanych zniżek wynikających z bezszkodowego przebiegu wcześniejszego ubezpieczenia,
- stosowanych podwyżek składki wynikających ze szkodowego przebiegu ubezpieczenia.

Towarzystwo ubezpieczeniowe, mimo zawartej umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i opłaconej składki, może odmówić wypłaty odszkodowania za szkody:

- wynikające z przewożonych za opłatą towarów, przesyłek lub bagaży, chyba że odpowiedzialność za wynikłą szkodę ponosi posiadacz innego pojazdu niż pojazd przewożący,

- dotyczące zniszczenia, uszkodzenia lub utraty mienia, wyrządzone przez kierowcę posiadaczowi pojazdu,
- polegające na utracie dokumentów, gotówki, papierów wartościowych, biżuterii itp.,
- powodujące skażenie lub zanieczyszczenie środowiska naturalnego.

Posiadacz pojazdu lub osoba zgłaszająca szkodę powinna przedstawić firmie ubezpieczeniowej posiadane dowody dotyczące wypadku oraz ułatwić jej ustalenie okoliczności wypadku i rozmiaru szkód. Zakład ubezpieczeniowy niezwłocznie po otrzymaniu informacji przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, wiarygodności roszczeń i wysokości odszkodowania. Wypłata odszkodowania następuje w ciągu 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Ubezpieczyciel informuje o tym na piśmie osobę zgłaszającą szkodę i posiadacza pojazdu. Kierujący pojazdem musi liczyć się także z koniecznością zwrotu otrzymanego odszkodowania, jeżeli wszedł w posiadanie pojazdu poprzez popełnienie przestępstwa, wyrządził szkodę w stanie nietrzeźwym lub umyślnie, nie posiadał wymaganych uprawnień do kierowania pojazdem (z wyjątkiem przypadków związanych z ratowaniem ludzkiego życia lub mienia albo ścigania przestępcy).

2.2. Dobrowolne ubezpieczenie Autocasco AC

Dobrowolne ubezpieczenie autocasco AC chroni pojazdy przed zniszczeniem, uszkodzeniem i kradzieżą. Umowę tego ubezpieczenia zawiera się na rok lub okres krótszy. Odpowiedzialność firmy ubezpieczeniowej rozpoczyna się od następnego dnia po zawarciu umowy, jednak nie wcześniej niż po wpłaceniu składki lub jej raty. Wysokość tej składki zależy od ryzyka dodatkowego, rodzaju i wartości pojazdu, zastosowania dodatkowych zabezpieczeń antywłamaniowych, zakresu umowy ubezpieczeniowej, dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia, indywidualnej oceny ryzyka. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia autocasco następuje w przypadku utraty przedmiotu ubezpieczenia, wyczerpania sumy ubezpieczenia poprzez wypłaty odszkodowania, wypłaty odszkodowania w kwocie równej wartości pojazdu, gdy miną 3 dni robocze od daty zbycia pojazdu.

W przypadku powstania szkody właściciel pojazdu lub upoważniony kierowca powinien [4,3]:

- nie dokonywać w uszkodzonym samochodzie żadnych zmian i nie podejmować naprawy bez wcześniejszego przeprowadzenia oględzin przez zakład ubezpieczeniowy lub jego przedstawiciela, chyba, że oględziny nie zostały przeprowadzone w ciągu 7 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie (jeżeli niezbędne było powołanie rzeczoznawców okres oczekiwania wynosi 14 dni),
- zapobiec zwiększeniu się szkody,
- o szkodzie powstałej na terytorium Polski powiadomić niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 3 dni od daty kradzieży pojazdu i 7 dni od daty uszkodzenia pojazdu,
- o szkodzie powstałej poza granicami Polski powiadomić nie później niż w ciągu 7 dni od daty powrotnego przekroczenia granicy,
- powiadomić natychmiast policję o kradzieży ubezpieczonego pojazdu lub jego części,
- w razie kolizji z innym pojazdem zapisać dane dotyczące tego pojazdu, osoby nim kierującej, a także numer polisy, nazwę i adres ubezpieczyciela w zakresie ubezpieczenia OC,
- przedstawić posiadane dowody dotyczące zaistniałego zdarzenia objętego ubezpieczeniem i ułatwić firmie ubezpieczeniowej lub służbom działającym na jej zlecenie ustalenia okoliczności i rozmiaru szkody,
- w przypadku szkody spowodowanej przez pieszego odnotować jego dane,
- udzielić pomocy w dochodzeniu przez firmę ubezpieczeniową roszczeń przeciwko sprawcy szkody.

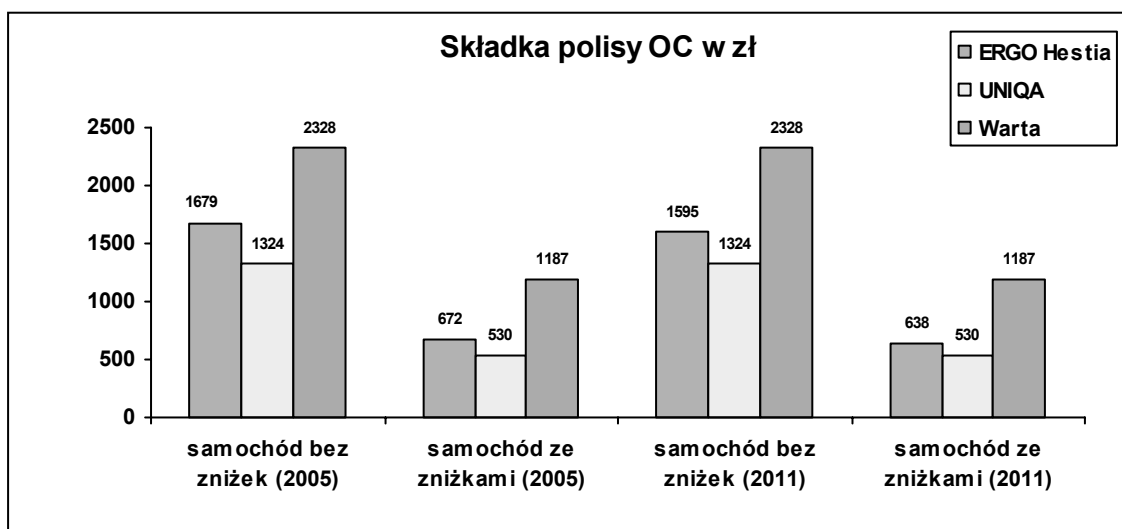
3. ANALIZA OFERT WYBRANYCH TOWARZYSTW UBEZPIECZENIOWYCH

Na przykładzie wybranych firm, tj. ERGO Hestia, UNIQA i Warta S.A., została zaprezentowana oferta ubezpieczeń komunikacyjnych OC i AC. Oferta została opracowana dla właścicieli następujących samochodów dostawczych:

- Renault Master L3H2 Komfort o pojemności 2463 cm³ oraz mocy 100 KM; rocznik 2005, cena 25 000 zł,

- Renault Master L3H2 Komfort o pojemności 2463 cm³ oraz mocy 100 KM; rocznik 2011, cena 75 000 zł.

Ponadto, w jednym z rozpatrywanych wariantów umowa ubezpieczenia dotyczy właściciela dwóch wspomnianych samochodów dostawczych, natomiast w drugim –właściciela 10 samochodów dostawczych.

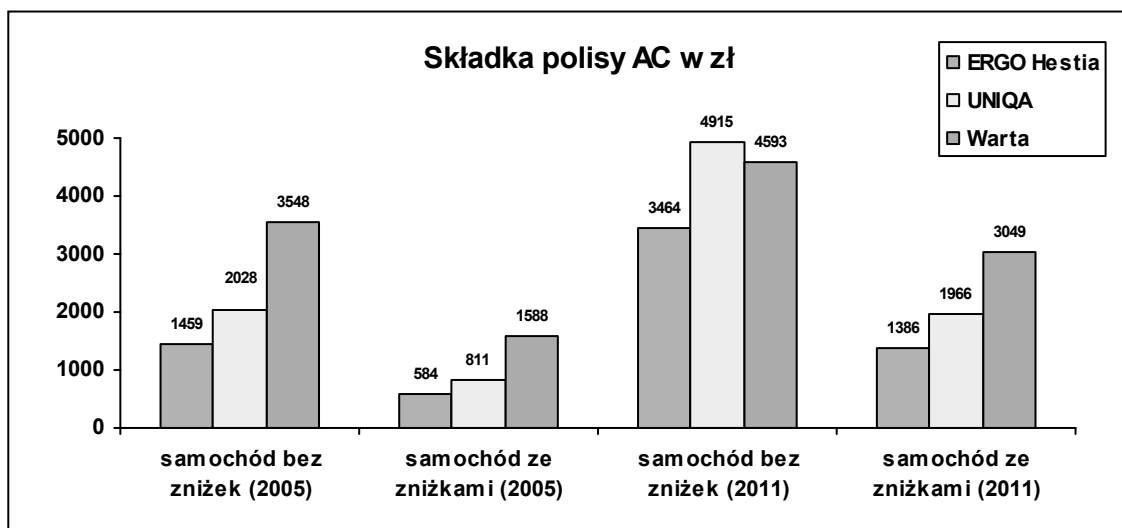

Rys.1. Wysokość składek polisy OC dla jednego samochodu

Tabela 1. Wysokość składek ubezpieczenia OC [5]

Warianty	2 samochody (rocznik 2005)	2 samochody (rocznik 2011)	10 samochodów (rocznik 2005)	10 samochodów (rocznik 2011)
Suma ubezpieczeniowa	50 000 zł	150 000 zł	250 000 zł	750 000 zł
Wysokość składki dla nowego klienta				
ERGO Hestia	3 358 zł	3 190 zł	16 790 zł	15 950 zł
UNIQA	2 648 zł	2 648 zł	13 240 zł	13 240 zł
Warta	4 656 zł	4 656 zł	23 280 zł	24 560 zł
Wysokość składki dla klienta posiadającego zniżki*				
ERGO Hestia	1 344 zł	1 276 zł	6 270 zł	6 380 zł
UNIQA	1 060 zł	1 060 zł	5 300 zł	5 300 zł
Warta	2 374 zł	2 374 zł	11 870 zł	13 580 zł

* zniżki z tytułu bezszkodowej jazdy, wpłacenia całej kwoty składki jednorazowo, kontynuacji ubezpieczenia

Rys. 2. Wysokość składek polisy AC dla jednego samochodu

Tabela 2. Wysokość składek ubezpieczenia AC [5]

Warianty	2 samochody (rocznik 2005)	2 samochody (rocznik 2011)	10 samochodów (rocznik 2005)	10 samochodów (rocznik 2011)
Suma ubezpieczeniowa	50 000 zł	150 000 zł	250 000 zł	750 000 zł
Wysokość składki dla nowego klienta				
ERGO Hestia	2 918 zł	6 928 zł	14 590 zł	34 640 zł
UNIQA	4 056 zł	9 830 zł	20 280 zł	49 150 zł
Warta	7 096 zł	9 186 zł	35 480 zł	48 650 zł
Wysokość składki dla klienta posiadającego zniżki*				
ERGO Hestia	1 168 zł	2 772 zł	5 840 zł	13 860 zł
UNIQA	1 622 zł	3 932 zł	8 110 zł	19 660 zł
Warta	3 176 zł	6 098 zł	17 560 zł	39 850 zł

* zniżki z tytułu bezszkodowej jazdy, wpłacenia całej kwoty składki jednorazowo, kontynuacji ubezpieczenia

4. TENDENCJE W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH W POLSCE

W Polsce 11 lutego 2012 roku weszła w życie nowa ustawa dotycząca ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Ustawa wprowadza różnego rodzaju zmiany, m.in. podwyżkę kar za brak ważnej polisy OC (dwukrotne minimalne wynagrodzenie za pracę w danym roku). Najwyższa podwyżka dotyczy ciągników siodłowych – 4500 zł. Kary te uzależnione są od rodzaju pojazdu, okresu braku ubezpieczenia oraz minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku kontrolnym (tabela 3).

Tabela 3. Wysokość kar obowiązująca od 01.01.2012r. [6]

Okres braku polisy OC	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe, ciągniki samochodowe i autobusy	Pozostałe pojazdy
Do 3 dni	600 zł	900 zł	100 zł
Od 4 do 14 dni	1 500 zł	2 250 zł	250 zł
Powyżej 14 dni	3 000 zł	4 500 zł	500 zł

Ustawa wprowadza także obowiązek powiadomienia przez ubezpieczyciela klienta o kończącej się umowie ubezpieczeniowej z wyprzedzeniem 14 dni od daty jej wygaśnięcia. Takie

postępowanie pozwala na wcześniejsze wypowiedzenie umowy i uniknięcie ryzyka płacenia podwójnego OC, jeżeli osoba ubezpieczająca pojazd spóźniła się z wypowiedzeniem umowy. Klient będzie mógł złożyć swoje wypowiedzenie umowy drogą pocztową i będzie w takim przypadku istotna data stempla pocztowego, czego do tej pory nie było. Ważną zmianą w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej OC jest również brak możliwości automatycznego przedłużenia ubezpieczenia pojazdu w wyniku jego sprzedania. Udogodnieniem jest również możliwość przedstawiania wydruku potwierdzającego zawarcie umowy z zakładem ubezpieczeniowym drogą elektroniczną.

Na polskim rynku ubezpieczeniowym mają nastąpić także znaczne podwyżki składek ubezpieczeń komunikacyjnych, które będą wynosić od 4,8% do 9% dla klientów indywidualnych oraz ok. 50% dla ubezpieczeń flotowych. W wielu przypadkach powodem podwyżek ubezpieczeń jest nierentowność zawieranych polis, konieczność montowania nowych części w samochodach będących już po gwarancji oraz wprowadzanie obowiązkowego pokrywania kosztów za samochód zastępczy.

W Polsce planowane jest także wprowadzenie w 2013r. nowego bezpośredniego systemu likwidacji szkód komunikacyjnych z OC sprawcy. Nowy system będzie oferował likwidację szkód poprzez wypłacenie pieniędzy za naprawę uszkodzonego auta przez zakład ubezpieczeniowy, w którym poszkodowany wykupił polisę OC. Poszkodowany nie będzie zmuszony do kontaktowania się z zakładem ubezpieczeniowym sprawcy szkody w celu wyjaśnienia całego zajścia i uzyskania należnej sumy odszkodowania. Całą sprawą odzyskania pieniędzy zajmie się towarzystwo ubezpieczeniowe poszkodowanego. System ten jest na razie w fazie rozwoju i tworzenia procedury, która określi kształt systemu i wygląd wzajemnego rozliczania się towarzystw ubezpieczeniowych [6].

5. PODSUMOWANIE

Wzrastająca z roku na rok ilość pojazdów samochodowych i mała przepustowość polskich dróg wpływa w dużym stopniu na ilość wypadków komunikacyjnych. W wyniku tych zdarzeń uczestnicy ruchu drogowego ponoszą różnego rodzaju szkody, zarówno na zdrowiu, jak i na mieniu. Wszelkie powstałe szkody muszą być zrekompensowane, co wiąże się z poważnymi kosztami. Aby zabezpieczyć posiadaczy pojazdów mechanicznych przed niekorzystnymi skutkami kolizji drogowych, stworzono obowiązkowe i dobrowolne ubezpieczenia komunikacyjne, które umożliwiają uzyskanie stosownych odszkodowań w razie takiej potrzeby [1].

Rynek ubezpieczeń komunikacyjnych w Polsce rozwija się w bardzo szybkim tempie. Wciąż pojawiają się nowe towarzystwa ubezpieczeniowe, które mają interesujące oferty umów, zarówno pod względem proponowanych warunków, jak i wysokości składek. Duża konkurencja na polskim rynku ubezpieczeniowym pozwala na zawarcie umowy wszystkim zainteresowanym, bez względu na ich preferencje i możliwości finansowe. Każdy posiadacz pojazdu samochodowego przed podjęciem decyzji dotyczącej wyboru ubezpieczyciela powinien zapoznać się z ofertami kilku towarzystw, ponieważ ceny ubezpieczeń mogą się znacznie od siebie różnić.

W artykule analizie poddano oferty wybranych ubezpieczycieli, tj. ERGO Hestia, UNIQA oraz Warta S.A. W każdej firmie ubezpieczeniowej rozpatrywano takie same warunki, taki sam samochód i zakres ubezpieczenia. Z przedstawionego porównania wynika, że w zakresie ubezpieczenia OC najlepszą ofertę posiada towarzystwo ubezpieczeniowe UNIQA. Natomiast najmniej atrakcyjną ofertę ubezpieczeniową przedstawia Warta S.A. Porównując oferty w zakresie ubezpieczenia AC można zauważyć, że najkorzystniejsze warunki proponuje ERGO Hestia. W zakresie dobrowolnego ubezpieczenia autocasco firma Warta S.A. posiada prawie za każdym razem najwyższą ofertę cenową, co pozwala stwierdzić, że korzystanie z jej oferty nie jest dobrym rozwiązaniem.

Polski rynek ubezpieczeń komunikacyjnych jest w ciągłym rozwoju. Każde towarzystwo dba o swoją reputację i stara się dobrze wywiązywać ze swoich obowiązków, wprowadzając co jakiś czas nowe oferty. Na szczególną uwagę zasługuje planowane w 2013r. wprowadzenie nowego, bezpośredniego systemu likwidacji szkód. Wprowadzenie tego systemu może jednak, oprócz wielu

zalet, przyczynić się także do powstania wielu problemów związanych np. z większą ilością zgłaszanych szkód do towarzystw ubezpieczeniowych, co może skutkować zwiększeniem cen ubezpieczenia.

Literatura

- [1] Garbiec R.: Ubezpieczenia w teorii i praktyce. Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2004.
- [2] Orlicki M., Pokrzywniak J., Raczyński A.: Obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oficyna Wyd. Branta, Bydgoszcz 2007.
- [3] Rogowski S.: Ubezpieczenia komunikacyjne. Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2008.
- [4] Wąsiewicz A., Wąsiewicz M.: Ubezpieczenia komunikacyjne. Oficyna Wyd. Branta, Bydgoszcz 2001.
- [5] Materiały źródłowe towarzystw ubezpieczeniowych ERGO Hestia, UNIQA i Warta S.A.
- [6] Ustawa z dnia 11.02.2012 o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

MOTOR INSURANCE MARKET IN POLAND

This paper describes the selection of insurance, such as compulsory liability insurance OC and voluntary insurance AC. Also presented some insurance companies offer the insurance described and presented the main development trends in this problem.